

Tárgytematika / Course Description

A történelem-tanítás módszertana

AKNB_BHTM057

Tárgyfelelős neve /

Teacher's name: dr. Horváth Csaba Sándor

Félév / Semester: 2022/23/1

Beszámolási forma /

Assesment: Folyamatos számonkérés

Tárgy heti óraszám /

Teaching hours(week): 1/2/0

Tárgy féléves óraszám /

Teaching hours(sem.): 0/0/0

OKTATÁS CÉLJA / AIM OF THE COURSE

A tantárgy célja, hogy a hallgatók felkészüljenek az elmúlt évtized jogszabályi szövegeinek (tantervek, vizsgakövetelmények) értelmezésére, és ezek gyakorlati alkalmazására. Ismerjék meg az ember- és társadalomismeret tantervi értelmezését, valamint tájékozottak legyenek e területek feldolgozásának sajátosságaival, módszereivel. Emellett a történelem-tanítás elméleti és gyakorlati módszertanába és mélyen beleássák magukat. Mindezt annak érdekében, hogy az 5–6. osztályban korszerű történelemszemlélettel és interaktív módszerekkel tudjanak történelemórát tartani, illetve a diákokkal a legfontosabb történelmi emlékezeti helyeket felkeresni.

TANTÁRGY TARTALMA / DESCRIPTION

- 1) Az Ember és a társadalom VMT helye a NAT-ban
- 2) A történelemtanítás alapvető dokumentumai és munkaeszközei (tanterv, tankönyvek)
- 3) A történelemtanítás és az idő, a kronológiai tájékozódó képesség fejlesztése
- 4) A történelemtanítás és a tér, a topográfiai tájékozódó képesség fejlesztése
- 5) A nemzettudat és állampolgári ismeretek kialakítása, tudatosítása, fejlesztése
- 6) Taneszközök a történelemtanításban I. (szöveges)
- 7) Taneszközök a történelemtanításban II. (audiovizuális, vizuális eszközök)
- 8) Módszerek az ismeretszerzés folyamatában (monologikus, dialógikus módszerek)
- 9) Módszerek az ismeretszerzés folyamatában (individualizált munkaformák)
- 10) A tanítási-tanulási folyamat tervezése, megfigyelése, értékelése
- 11) A történelemtanítás terepei I. (iskola)
- 12) A történelemtanítás terepei II. (múzeum)
- 13) A történelemtanítás terepei III. (könyvtár)
- 14) A történelemtanítás terepei IV. (osztálykirándulás)

SZÁMONKÉRÉSI ÉS ÉRTÉKELÉSI RENDSZERE / ASSESSMENT'S METHOD

Aláírás feltétele: órákon való részvétel a TVSZ szerint és egy történelemóra szakszerű megtartása a megbeszéltemából (5–6. osztályos történelem tananyagból)

Vizsgára bocsátás feltétele: az aláírás megszerzése

Kötelező irodalom:

- Katona András – Sallai József: A történelem tanítása. Tantárgy-pedagógiai összefoglaló. Bp., Nemzeti Tankönyvkiadó, 2002.

Ajánlott irodalom:

- Csepela Jánosné – Horváth Péter – Katona András – Nagyajtai Anna: A történelemtanítás gyakorlata, Tantárgy-pedagógiai tankönyv. Budapest, Nemzeti Tankönyvkiadó, 2000.
- Csepeli György – Örkény Antal – Székelyi Mária – Poór József: Nemzeti identitás Magyarországon az ezredfordulón. In: Kolosi Tamás – Tóth István György – Vukovich György (szerk.): Társadalmi riport 2004. Budapest, Tárki, 2004. 471–483. p. <http://www.tarki.hu/adatbank-h/kutjel/pdf/a815.pdf>
- F. Dárdai Ágnes: A tankönyvkutatás alapjai. Pécs, Dialóg Campus Stúdió, 2002. (5. Összehasonlító tankönyvelemzés egy esettanulmány példáján: Az európai integráció német, osztrák, svájci és magyar történelemtankönyvekben, 73–142. p.)
- F. Dárdai Ágnes: A történelem tanításának és tanulásának módszerei és stratégiái. <https://lib.pte.hu/sites/docs/polc/documents/F-Dardai-Agnes-Tortnelmi-megismeres-tortnelmi-gondolkodas-i-ii-ELTE-BTK-Pecs-2006/html/index.html>
- F. Dárdai Ágnes: Történelemdidaktikai koncepciók az újabb német didaktikai irodalom tükrében. In: F. Dárdai Ágnes: Történelmi megismerés – történelmi gondolkodás. I. kötet. Budapest, ELTE BTK – MTT TT, 2006. 44–59. p
- F. Dárdai Ágnes: Történelmi megismerés – történelmi gondolkodás. A történelemtanári továbbképzés kiskönyvtára, XLI. 2006.
- <http://www.lib.pte.hu/konyvtarrol/munkatarsaink/dardai/publikaciok/text/book/index.html>
- F. Dárdai Ágnes: Történelemtanítás Magyarországon a XXI. század elején (Helyzetkép és perspektívák) Történelemtanítás, 2010. 1. sz. <https://www.folyoirat.tortenelemtanitas.hu/2010/02/fischerne-dardai-agnes-tortenelemtanitas-magyarorszagon-a-xxi-szazad-elejen-helyzetkep-es-perspektiva/>
- Gózszy Zoltán – Dévényi Anna: A történelem tanításának tartalmi és módszertani változásai. Egyetemi jegyzet a Történetírói irányzatok és hatásuk a történelemtanításra című kurzushoz. Pécs, PTE BTK TTI, 2011.
- Juris Renáta: Történelemtanárok képzéssel való elégedettsége. In: Történelemtanítás, 2014. 5. évf. 2–4. sz.
- Kaposi József: Közelítések a történelemtanítás elméletéhez és gyakorlatához. Oktatási segédlet. Budapest, Pázmány Péter Katolikus Egyetem, 2020.
- Kaposi József: Széljegyzetek a történelemtanítás gyakorlatának alakulásáról. Új Pedagógiai Szemle, 2010. 3–4. 69–92. p. http://www.epa.hu/00000/00035/00140/pdf/EPA00035_upsz__2010_3-4_069-092.pdf
- Kaposi József: Történelmi gondolkodás fejlesztése. In: Bencéné Fekete Andrea (szerk.): Lehetőségek és alternatívák a Kárpát-medencében: Módszertani tanulmányok. Kaposvári Egyetem Pedagógiai Kara, 2011. 357–366. p.
- Katona András: A történelem és állampolgári ismeretek tanulása. In: Katona András – Ládi László – Victor András (szerk.): Tanuljunk, de hogyan!? Bp., Nemzeti Tankönyvkiadó, 2005. 42–73. p.
- Katona András: A tantárgypedagógia kérdéséhez – a történelemtanítás felől szemlélve. In: Új Pedagógiai Szemle, 1997. 47. évf. 6. sz. 99–111. p.
- Kereszty Orsolya: Egy európai összehasonlító felmérés tanulságai a történelemdidaktika hazai értelmezéséhez. In: Új Pedagógiai Szemle, 2005. 11. szám, 49–57. p. <http://www.oki.hu/oldal.php?tipus=cikk&kod=2005-11-ta-kereszty-egy>
- Kinyó László: A narratív készség fejlődése és szerepe a történelemtanításban. In: Magyar Pedagógia, 2005. 105. évf. 2. szám, 10–126. p. http://www.magyarpedagogia.hu/document/Kinyo_MP1052.pdf
- Knausz Imre: A múlt kútjának tükre. A történelemtanítás céljairól. Miskolc, Miskolci Egyetemi Kiadó, 2015.

- Knausz Imre: Évszámokon innen és túl... Megújuló történelemtanítás. Budapest, Műszaki Könyvkiadó, 2001.
- Kojanitz László: A kérdésorientált (inquiry based) történelemtanítás összekapcsolása az IKT adta lehetőségekkel In: Iskolakultúra, 2010. 20. évf. 9. szám, 65–81. p.
<http://epa.oszk.hu/00000/00011/00150/pdf/2010-09.pdf#page=65>
- Kovács István – Kovács Istvánné – Óbis Hajnalka: A változó történelemoktatás. Debrecen, Debreceni Egyetemi Kiadó, 2015.
- Mátrai Zsuzsa: A nemzeti identitás konfliktusai és a polgári nevelés. In: Iskolakultúra, 2002. 2. szám, 52–64. p.
[http://epa.oszk.hu/00000/00011/00057/pdf/iskolakultura EPA00011_2002_02_052-064.pdf](http://epa.oszk.hu/00000/00011/00057/pdf/iskolakultura_EPA00011_2002_02_052-064.pdf)
- Sávoly Mária: A történelmi idő- és térbeli egység néhány aktuális vonatkozása a történelemoktatásban. In: V. Molnár László (szerk.): Történelemmethodikai műhelytanulmányok. Budapest, Tárogató Kiadó, 1996. 131–137. p.
- Sávoly Mária: Történettudás nélkül ki foghatja fel tisztán a jelent? A történelemoktatás erkölcsnevelő szerepéről. In: Mester és Tanítvány, 2004. 1. szám, 126–134. p.
<http://btk.ppke.hu/uploads/articles/6694/file/01.pdf>
- Szabolcs Ottó: A történelemtanítás tegnap és ma. In: V. Molnár László (szerk.): Történelemmethodikai műhelytanulmányok. Budapest, Tárogató Kiadó, 1996. 13–28. p.
- Szabolcs Ottó – Katona András: Történelem tantárgy-pedagógiai olvasókönyv (Dokumentumok a történelemtanítás történetének és módszertanának tanulmányozásához). Budapest, Nemzeti Tankönyvkiadó, 2006.
- Történelemtanítás. Online Történelemdidaktikai Folyóirat <https://www.folyoirat.tortenelemtanitas.hu/>
- Vajda Barnabás: Bevezetés a történelemdidaktikába és történelem methodikába. Komárom, Selye János Egyetem, 2009.